T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 443
KARAR NO : 2015 / 449
KARAR TR : 1.6.2015

ÖZET : 1-Hukuk uyuşmazlıklarında, adli yargı yerince görevsizlik kararı verildikten sonra, dava dosyası gönderilmekle idari yargı yerinde dava açılmış sayılmayacağı;

2- 2247 sayılı Yasada öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B.G.
Davalılar : 1-Ö.T.
2-O.B.
3-A.R.Ş.
4-H.D.

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde özetle, Sungurlu'da diş hekimi olarak görev yapması nedeniyle Sungurlu Öğretmenevi ve ASO Müdürlüğünün otel bölümünün 109 numaralı odasında kaldığını, 29.10.2013 tarihinde öğretmenevinin lokalinde televizyon izlerken davalıların, arkasından bu kanalı izleme diye emri vaki yaptıklarını, kendisinin belgesel izlediğini söylemesine rağmen hakaret, küfür ve cebir kullandıklarını bunu öğretmenevinin müdürü Ö.T.'na ve yardımcısı A.R.Ş.'e bildirmesine rağmen onların da kendisini azarlayarak hakarette bulunduklarını ve kendisinin öğretmen evinden tahliyesini istediklerini, bu durumu Milli Eğitim Müdürü H.D.'a bildirdiğini ve onun da bilgim var eşyalarını topla git dediğini, daha sonra Kaymakamın imzasıyla 19.12.2013 tarih 5081 sayılı kararla kolluk kuvvetleri yoluyla tahliye edilmesi için kendisine tebliğ yapıldığını, bu nedenlerle kendisine hakaret ederek öğretmenevinden atılmasına neden olduğunu ileri sürerek her bir davalıdan 6.250,00 TL alınmak üzere toplam 25.000,00 TL tazminatın davalılardan tazmin edilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

SUNGURLU ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 13.3.2015 gün ve E:2014/898, K:2015/179 sayı ile, Mahkemelerinde görülen uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olması ve bu nedenle görevsiz olması nedeniyle HMK'nın 114/1-b maddesi delaletiyle aynı yasanın 115/2.maddesi gereğince davanın dava şartı noksanlığı nedeniyle usulden reddine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2.maddesi uyarınca Mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Davacı 31.3.2015 tarihli verdiği dilekçe ile, Mahkemelerinde görülmekte olan 2014/898 E., 2015/179 K., sayılı dava dosyasının Çorum Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesini talep etmiştir.

ÇORUM İDARE MAHKEMESİ: 6.5.2015 gün ve E:2015/222 sayı ile, davacının bahsettiği fiillerin öğretmenevinden çıkarılmasına ilişkin idari işlemin öncesinde ve sonrasında gerçekleşen olaylara ilişkin olduğu, davacının iddialarının kamu görevlisi olan davalıların hizmetin yürütülmesi esnasındaki kusurlarından daha çok hizmetin idariliği sınırlarını aşan, idare eden ile idare edilenden daha ziyade iki eşit konumda bulunan gerçek kişiler arasında gerçekleşen tipik bir kişilik hakkına saldırı iddiasının olduğunun gözetildiği, bakılan davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Yasanın 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddi gerektiğinden, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇEUyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 1.6.2015 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 14. maddesinde, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir", 19.maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fikra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir" denilmiştir. Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi bu durumlarda, her ne kadar 2247 sayılı Yasada öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, mahkemelerce re'sen yapılan başvuruların 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabul edilerek Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlıklarının çözüme kavuşturulmasının, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağı düşüncesiyle görev uyuşmazlıklarının esasını inceleyerek esasa ilişkin karar vermektedir.

Öte yandan; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Görevsizlik veya yetkisizlik kararı üzerine yapılacak işlemler" başlıklı 20.maddesinin 1.fikrasında; " (1) Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taraflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise bu tarihten, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde, bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına karar verilir." hükmüne yer verilmiş; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 'İdari davaların açılması' başlıklı 3. maddesinde; idari davaların, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılması öngörülmüş; aynı Kanunun 9. maddesinde; çözümlenmesi Danıştay'ın idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde adli ve askeri yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde bu hususlaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemelerde dava açılabileceği hükme bağlanmış; Yasanın "İlk inceleme üzerine verilecek karar" başlıklı 15.maddesinin 1.fikrasının (a) bendinde; " 1. (Değişik bent: 05/04/1990 - 3622/6 md.) Danıştay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3 üncü fikrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14 üncü maddenin; a) 3/a bendine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine; idari yargının görevli olduğu konularda ise görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine, (…) karar verilir" denilmiştir.

Dosyanın, 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca incelenmesinden:

Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi, ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin 6100 sayılı H.M.K'nın 20. (1086 sayılı H.U.M.K.'nun 27.) maddesiyle 2577 sayılı İ.Y.U.K.' nun 15. maddesinin 1. fikrası (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda, dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise, görevli olduğu işaret edilen yargı yerine, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Olayda, idare mahkemesine hitaben yazılmış dilekçeyle açılmış bir dava bulunmadan, dosyanın Çorum İdare Mahkemesine gönderilmesine karar veren Sungurlu Asliye Hukuk Mahkemesince yazı ekinde dava dosyası Çorum İdare Mahkemesine gönderilmiş ve idari yargı yerince, kendisine gelen adli yargı yerine ait dava dosyası üzerinden inceleme yapılarak Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunulmuş olup, yukarıda yapılan açıklamalara göre,

İ.Y.U.K.'nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen şekilde usulüne uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre, adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciince, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, dava dosyalarının gerekçeli başvuru kararı ile birlikte görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi ve elindeki işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin ertelenmesine karar verilmesi gerekmektedir. Ancak, başvuru koşullarının incelenebilmesi için öncelikle, yargı yerinde usulüne göre açılmış bir dava bulunması gerektiği tartışmasızdır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İkinci Dairesinin 14.10.2008 tarihli Mesutoğlu –Türkiye kararında (Başvuru No: 36533/04); asliye hukuk mahkemesine açılan tazminat davasında bu mahkemece davanın görev yönünden reddine, başvuranların kararın kesinleşmesinden itibaren 10 gün içinde dava açmaları halinde dava dosyasının yetkili idare mahkemesine gönderilmesine karar verildiği, davacıların öngörülen sürede başvurmaları üzerine yine bu mahkemece dava dosyasının ilgili idare mahkemesine gönderildiği, İdare Mahkemesince de mahkemelerine İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre davacılar tarafından açılan bir davanın mevcut olmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddedildiği, temyiz edilen bu kararın Danıştay'ca onandığı, davacıların adil yargılanma haklarının ihlali iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM'ne) başvurdukları, AİHM 2. Dairesince yapılan incelemede ise davanın somutunda İdari Yargılama Usulü Kanununun 9 uncu maddesinin uygulamasının çok katı biçimde ve aşırı şekilci gerçekleşmesi nedeniyle, başvuranların mahkemeye erişim haklarının ve dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6/1 nci maddesinin ihlal edildiği sonucuna varıldığı görülmektedir. Mahkememizce konuya ilişkin idari yargı içtihatları üzerinde yapılan araştırmada; Danıştay 6. Dairesi uygulamasında AİHM'nin temas edilen kararına işaretle, Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararı sonrası davacının 30 günlük süre içerisinde başvurarak dosyanın görevli idare mahkemesine gönderilmesini talep etmesi halinde, Asliye Hukuk Mahkemesine yaptığı başvuru tarihinin görevli İdare Mahkemesine başvurma tarihi olarak kabulü gerektiğinin belirtildiği anlaşılmaktadır. (Dnş. 6. D.nin 27.9.2012 tarih ve E.2012/4525, K.2012/4622 sayılı kararı.) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 31.5.2007 tarih ve E.2006/4713,K.2007/1302 sayılı kararında ise "… ilgililerin süresi içinde adli yargı yerine verdikleri ve dosyanın idari yargı merciine gönderilmesi istemini içeren dilekçelerin 'dilekçe reddi' kararı verilerek dava dilekçesi durumuna getirilmek suretiyle işin esasının incelenmesine geçilmesi hukuken olanaklı ise de, adli yargı yerinin kendiliğinden dava dosyasını idari yargı yerine göndermesi halinde, dosya mahkemenin esasına kaydedilerek davanın incelenmesine geçilemeyecektir. Davada davacının yazılı bir istemi olmaksızın doğrudan idari yargı merciine dosyanın 2577 sayılı Yasanın 9/1. maddesi hükmü karşısında esasa kaydedilmeyerek veya esasa hataen kaydedilmiş ise dosya kaydının kapatılarak mahkemesine iadesi gerekmektedir…" denilmektedir.

Davanın somutunda, Sungurlu Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararı, Mahkemece re'sen Çorum İdare Mahkemesine gönderilmiş; ancak bu mahkemece usulü yönden bir karar (dilekçe reddi) verilmeyip, davada görevsiz olduğu düşüncesiyle öncelikle görev ret kararı verilmiş ayrıca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine dosyanın gönderilmesine de karar verilmiştir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 3. ve 9. maddeleri uyarınca idari yargı yerlerinde bizzat dava açma, davacıların uymak zorunda olduğu emredici bir hüküm olduğu gibi, 492 sayılı Harçlar Kanununun ilgili hükümleri ve tarifeleri gereğince böyle bir davanın harca tabi olduğu izahtan varestedir. İlgili mevzuatında gerekli değişiklik yapılmadığı sürece, bu yasal yükümlülüklerin ihmali ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin anılan kararının Mahkememizce doğrudan uygulanması suretiyle, benzer bütün davaların bu şekilde sonuçlandırılması mümkün görülmemiştir.

Bu durumda, ortada idare mahkemesine hitaben yazılmış dilekçeyle açılmış bir dava bulunmadığından, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasada öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : 2247 sayılı Yasada öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 1.6.2015 gününde, Üyelerden Eyüp Sabri BAYDAR ile Nurdane TOPUZ'un KARŞIOYLARI ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT